

Datum: 7 december 2021

Verslaggever: Juridische Dienst/sociale activering

Naam Vergadering: Werkgroep Sociale Activering (50 deelnemers) : studie 'PSA'

Agenda

1. Voorstelling van de resultaten van de studie over de hervorming van de toelage voor participatie en sociale activering
2. Vragen en ideeënuitswisseling

Verslag

1. Voorstelling van de resultaten van de studie 'PSA'

Het onderzoek naar de hervorming eind 2016 van de toelage voor participatie en sociale activering werd uitgevoerd door de feitelijke vereniging Tempera – BSM Management, met als leidend onderzoekers Michel Albertijn (Tempera) en Sabine Janssens (BSM Management).

Michel Albertijn (Tempera) stelt het doel, de aanpak en de resultaten van de studie voor (zie PPT).

2. Vragen en ideeënuitswisseling

Fatma Yildiz (ervaringsdeskundige in de armoede en de sociale uitsluiting bij de POD Maatschappelijke Integratie) : het uitbouwen van netwerken voor OCMW's voor de uitwisseling van goede praktijken is zéér belangrijk want dit werkt zeer ondersteunend voor de OCMW's.

Rajae Chatt (POD Maatschappelijke Integratie) : afgezien van deze bijeenkomst, wordt er normaalgesproken op het einde van iedere bijeenkomst van de werkgroep 'sociale activering' een goede praktijk voorgesteld met betrekking tot maatschappelijke participatie en sociale activering. Uit de studie komt echter de vraag naar boven naar de uitbouw van een inspiratiegids waarin een aantal beproefde en goed bevonden concepten van collectieve modules worden voorgesteld. Zo kunnen de OCMW's hieruit putten om collectieve modules in te richten met de quasi zekerheid dat ze goed bezig zijn (dat met de collectieve module resultaat zal geboekt worden bij de deelnemers inzake positieve evolutie). Er zal intern bij de POD gekeken worden hoe aan deze vraag kan tegemoet gekomen worden.

Michel Albertijn (Tempera) bevestigt dat de vraag naar uitwisseling van ideeën heel aanwezig is bij de OCMW's. Wat concrete samenwerking tussen naburige OCMW's betreft voor de organisatie van

collectieve modules, stoot men op een aantal praktische moeilijkheden. Er is het probleem van de mobiliteit (deelnemers die zich moeten verplaatsen naar een andere gemeente) met een grotere uitstroom tot gevolg. Maar ook het proces dat eraan voorgaat, vergt veel moeite : budgetten moeten samengelegd worden, de beslissing tot samenwerking moet door verschillende instanties goedgekeurd worden, er moeten modaliteiten afgesproken worden voor de verantwoording achteraf, ...

Alexandre Lesiw (POD Maatschappelijke Integratie) : het uitwisselen van goede praktijken blijft in ieder geval een belangrijk aandachtspunt voor de POD.

OCMW Jette : bevestigt dat samenwerking met andere OCMW's heel moeilijk ligt. Vraagt ook wat de POD precies verwacht wanneer hij in het Uniek Jaarverslag peilt naar de meetbare vooruitgang die deelnemers aan een collectieve module al dan niet hebben verwezenlijkt.

Rajae Chatt (POD Maatschappelijke Integratie) : de vraag naar de mate waarin een deelnemer vooruitgang heeft geboekt, is ingegeven door de wil om een zekere impactmeting te kunnen doen (in welke mate werpt een collectieve module resultaat af en bereikt ze haar doel ?). De wijze waarop het OCMW de vooruitgang bij de deelnemers meet, wordt niet door de POD opgelegd; ieder OCMW is volkomen vrij om dit te doen volgens de methode die binnen het OCMW wordt gehanteerd.

Sabine Janssens (BSM-Management) : de wijze waarop een OCMW een gebruiker evalueert, verschilt enorm van OCMW tot OCMW. Sommige OCMW's richten een persoonlijk onderhoud in met elke deelnemer aan een collectieve module voor en na afloop van de module; andere OCMW's pakken dit dan weer helemaal anders aan. De werkelijkheid op het terrein is zeer verscheiden. Ook hangt veel af van het profiel van de gebruiker én van de aard van de collectieve module. Sommige gebruikers worden afgeschrikt door het groepsgebeuren en kunnen maar moeilijk overtuigd worden om deel te nemen aan een collectieve module. Een collectieve module waarbij het project samen met de deelnemers wordt uitgewerkt, heeft bijvoorbeeld meer kans tot slagen (minder afhaken, positieve evolutie bij de deelnemers). Hoe dan ook heeft het verplichten tot deelname geen zin want dat werkt contraproductief. Gebruikers moeten overtuigd worden om zelf de eerste stap te zetten ...

OCMW Jette : bevestigt de financiële onzekerheid die rond de toelage voor participatie en sociale activering hangt. Het OCMW financiert en organiseert tal van activiteiten zonder zekerheid dat dit door de federale overheid ten laste zal genomen worden.

Alexandre Lesiw (POD Maatschappelijke Integratie) : de tweedeling van de toelage in een voorschot van 50% en een saldo van 50% is inherent aan het werken met toelagen waarvan het gebruik moet verantwoord worden. Deze manier van werken is gekend en trouwens onvermijdelijk. De OCMW's hebben de zekerheid dat wanneer ze een voorschot worden toegekend, ze ook recht hebben op het saldo (indien ze de toelage volledig kunnen verantwoorden). Problematischer is het tijdstip waarop het toelagebesluit bekendgemaakt wordt; soms gebeurt dit op een gevorderd tijdstip binnen het toelagejaar. Anderzijds is het zo dat de financiële middelen niet veel evolueren doorheen de jaren en het voor een OCMW vrij duidelijk is op welke som het kan rekenen, vermits steeds dezelfde verdeelsleutel wordt gehanteerd en men vertrekt van de basissom van 15 miljoen euro op jaarbasis (+ 3 miljoen euro voor de OCMW's die recht hebben op een compensatiebedrag). Voor 2022 zijn deze bedragen opgenomen in het begrotingsvoorstel.

Alexandre Lesiw (POD Maatschappelijke Integratie) vraagt zich af of de mate waarin de besteding van de toelage wordt geformaliseerd (zie slides 20 en 21) , samenhangt met de grootte van het OCMW ?

Sabine Janssens (BSM-Management) : daar valt geen lijn in te trekken. De mate van formalisering hangt meer samen met de cultuur van het OCMW, niet noodzakelijk met de grootte ervan. Waaraan nog moet toegevoegd worden dat binnen grote OCMW's er ook nog subculturen heersen ...

Michel Albertijn (Tempera) : er mag ook niet uit het oog verloren worden dat de overgrote meerderheid van de OCMW's klein is en slechts over een (heel) beperkt budget beschikt voor het voeren van een beleid inzake participatie en sociale activering. Desondanks vindt men ook daar soms een verregerende vorm van formalisering terug.

OCMW Jette : het werken met richtlijnen (lignes de conduite) is een goede zaak omdat dit een gelijke behandeling van OCMW-gebruikers bevordert. Richtlijnen hoeven helemaal niet contraproductief te zijn vermits er altijd van kan afgeweken worden (mits door de maatschappelijk werker gemotiveerd). Formalisering kan dus wel degelijk nuttig en dienstig zijn.

Rajae Chatt (POD Maatschappelijke Integratie) : hoe staan de aanwezige deelnemers tegenover de stelselmatige verruiming van de doelstelling van de toelage voor participatie en sociale activering ? Daar waar in de beginjaren enkel de socio-culturele ontplooiing werd betracht, telt de toelage nu drie werkdomeinen die niet noodzakelijk iets met elkaar te maken hebben (bevorderen van de maatschappelijke participatie – organiseren van collectieve modules – bestrijden van kinderarmoede).

Reacties : de uitbreiding van de doelstelling van de toelage voor participatie en sociale activering wordt als positief ervaren – de drie werkdomeinen zijn alle even belangrijk, geen enkele kan weggelaten worden.

OCMW Antwerpen : dit is géén eenvoudige vraag, de opdeling in drie luiken/doelstellingen heeft voor- en nadelen. Het noopt het plaatselijke bestuur tot het maken van keuzen wat in het nadeel van één van de drie doelstellingen kan zijn.

Alexandre Lesiw (POD Maatschappelijke Integratie) : nu de verplichte bestedingspercentages per werkdomein zijn weggefallen, heeft een OCMW volledige keuzevrijheid in de besteding van de toelage en kan het zelf accenten leggen en bepalen welk werkdomein meer aandacht en dus middelen krijgt, in functie van de plaatselijke context en noden.

OCMW Brussel : kent de toelage sinds haar ontstaansgeschiedenis en bevestigt volmondig dat de drie werkdomeinen alle drie even wezenlijk zijn. Die moeten dus zeker behouden blijven.

Alexandre Lesiw (POD Maatschappelijke Integratie) : de minister overweegt om de dimensie "psychologisch welzijn" toe te voegen binnen het kader van de toelage voor participatie en sociale activering, naar analogie met de toelage voor psychologische ondersteuning die op tijdelijke basis in het leven is geroepen geworden binnen de covid-context. Ook zal de POD een aantal aanbevelingen formuleren ter verbetering van de toelage voor participatie en sociale activering, naar aanleiding van de voltooiing van de studie. Indien er suggesties zijn ter verbetering van deze toelage, zijn deze zeer welkom. Alle suggesties kunnen aan de POD overgemaakt worden tot uiterlijk 15 december 2021.

OCMW Antwerpen : wat voor verbetering vatbaar is, is de definitie van de doelgroep. Het is altijd een beetje zoeken wat daaronder moet begrepen worden. Moet er een actief begeleidingsdossier zijn of volstaat een eenmalige tussenkomst, bijvoorbeeld in het kader van de stookoliepremie, om iemand als OCMW-gebruiker te kunnen bestempelen ?

Rajae Chatt/Jacqueline Dewulf (POD Maatschappelijke Integratie) : de doelgroep is bewust zo ruim mogelijk gehouden. Iedereen die beroep doet op eender welke vorm van dienstverlening die door

het OCMW wordt verstrekt, komt in aanmerking, ook al is dit op occasionele of zelfs eenmalige basis. Wel moet hierbij altijd de financiële dimensie in ogenschouw genomen worden, ook al wordt dat niet uitdrukkelijk in het toelagebesluit vermeld.

OCMW Brussel heeft nog twee vragen :

- kan een activiteit die in de boekhouding wordt geregistreerd in 2021, doorgaan in 2022 ? Het betreft hier meer in het bijzonder activiteiten in het kader van de bestrijding van kinderarmoede

Rajae Chatt (POD Maatschappelijke Integratie) : ja, dit kan, mits de uitgave daadwerkelijk in de boekhouding is ingeschreven in het betreffende toelagejaar

- kan ervoor gezorgd worden dat de omvang van het toelagebedrag vlugger bekendgemaakt wordt (cf. supra) ?

Alexandre Lesiw (POD Maatschappelijke Integratie) : daar zal naar gestreefd worden maar de procedure ter goedkeuring vraagt tijd (eerst moet de begroting gestemd worden, daarna moet het advies van de Inspecteur van Financiën ingewonnen worden, ...)

